

تقنيات التلخيص

تقوم صناعة التلخيص على مهارتين أساسيتين هما القراءة والكتابة. فالتلخيص هو مهارة وسيطة بين هاتين المهارتين، فلكي يتم تلخيص النص يجب أولاً الوقوف على العناصر الأساسية لمعاني النص المراد تلخيصه، ولا يتم ذلك إلا بقراءته قراءة متعمقة وفهمه فهما جيداً لتحديد موضوعه ومعانيه وتمييز الأساس فيها للحفاظ عليه والفرعي منها لاستبعاده، ثم كتابة ما استخلص من عناصر أساسية مع الحفاظ على ما جاء في النص الأصلي من طريقة عرض هذه العناصر. ومن هنا يمكننا أن نحدد الخطوات الواجب إتباعها عند كتابة التلخيص على النحو التالي:

- ١- قراءة النص قراءة سريعة
- ٢- قراءة النص قراءة متعمقة
- ٣- كتابة التلخيص

١-١ قراءة النص قراءة سريعة

تتم هذه المرحلة بالوقوف على موضوع النص وعناصره المختلفة والوقوف على تفاصيله التي تميزه ومدى مساهمتها في فهم النص. ويتم في هذه المرحلة قراءة عنوان المقال، إن وجد، ومعرفة مدى مساهمته في فهم ما يرمي إليه كاتب المقال، وقراءة النص كاملاً للوقوف على موضوعه والتعرف على فقراته.

٢- القراءة ٢٠٠٩/١٠/١٤ المتعمقة

يتم في هذه المرحلة تحديد الأفكار الرئيسة في فقرات النص والتخلي عن الفوائض النصية عن طريق حذفها وتحويل ما يرد في النص من صيغ بلاغية كالاستعارة والتكرار إلى صياغة موضوعية ثم الوقوف على غرض مرسل النص.

٢-١ تحديد الأفكار الرئيسة في النص

ينقسم النص في الأغلب إلى مجموعة فقرات فرعية، لكل فقرة منها فكرة رئيسة وتوسعة لها. ولكي نفهم هذا النص فهما جيدا علينا، بداية، أن نقف على الفكرة الرئيسة ونميز بينها وبين الأمور المضافة، لأن الفكرة الرئيسة هي الفكرة الأهم في الفقرة، أما التوسعة فما هي إلا أقوال أو عناصر تهدف إلى تدعيم الفكرة الرئيسة بالإضافة إليها أو توضيحها أو ضرب الأمثلة لها.

وقد ترد الفكرة الرئيسة في بداية الفقرة، وهذا هو الأغلب الأعم، أو في وسطها أو في نهايتها(ه). ولكي نقف عليها، علينا أن نضع عددا من الأسئلة حول ماهية موضوع النص وما قيل فيه. والإجابة عليها هي التي تحدد الفكرة الرئيسة في الفقرة، بل هي الفكرة نفسها.

ويمكن لمن يقوم بالتلخيص أن يستعين ببعض الوسائل المساعدة لتحديد الفكرة الرئيسة أثناء القراءة المتعمقة للنص؛ كأن يستخدم قلما لتحديد الكلمة المفتاح في الفقرة وما ورد حولها أو أن يضع خطا تحتها.

والمثال التالي يمكن أن يعطينا فكرة حول ذلك:

בצורת החיים של המשפחה הערבית מקובל שהמשפחה המורחבת חיה במקום אחד. בני המשפחה קרובים זה לזה פיסית, הם גרים בכפר אחד או שכונה אחת, והם מתראים זה עם זה מדי יום. לעתים קרובות חיים באותו הביית שלושה דורות: סבא, בניו הנשואים ובני משפחותיהם. צורת הבתים מתוכננת בהתאם: בתים רבים נבנים באופן שניתן יהיה להוסיף בהם קומה למגורי בן, שהתחתן ועומד להקים לו משפחה משלו. צורת המגורים הזו גם

משקפת שליטה של האב ברכוש: המגורים בקרבת מקום נובעים מכך שהבנים מקבלים את האדמה לבנייה ביירושה מהאב. בתקופה האחרונה, הנוהג של מגורים בקרבת מקום הולך ונחלש, בעיקר כתוצאה מצפיפות ומחוסר אדמה. היום ניתן למצוא יותר ויותר זוגות צעירים שבונים- או קונים- בתים ודירות שאינם סמוכים לבית ההורים. (٦) נפלא عن לשון לבגרות ע' 8-9).

معالجة النص

أولاً - قراءة النص قراءة سريعة:

تبين القراءة السريعة للنص السابق أن موضوعه يدور حول نمط حياة الأسرة العربية، وأن كاتبه يريد أن يقارن بين نمط حياة الأسرة العربية في الماضي وبين ما آلت إليه في الحاضر، فيشير إلى أنها قد اعتادت الحياة في مكان واحد، حيث يتقارب أفرادها بدنياً، وهو الأمر الذي يتجسد من خلال عدة مظاهر منها: الحياة في قرية واحدة أو في حي واحد، والتراثي الدائم، بل والحياة في بيت واحد يعيش فيه الجد وأولاده المتزوجون وأفراد عائلاتهم. وقد انعكس نمط هذه الحياة - في رأي الكاتب - على طريقة بناء منازلهم، فكثير منها تبني بطريقة تسمح بإنشاء طابق آخر لسكنى ابن من الأبناء أو شك أن يتزوج ويقيم لنفسه عائلة. وتوضح هذه الطريقة فكرة سيطرة الأب على الممتلكات، فالإقامة بالقرب من المكان تنبع من توارث الأبناء الأرض من آبائهم. ثم يوضح بعد ذلك أن هذا النمط من الحياة قد أخذ ينحسر في الآونة الأخيرة نتيجة التكس ونقص الأرض. وبدأ كثير من الشباب المتزوج في بناء أو شراء مسكن لهم في أماكن ليست قريبة من بيوت أولياء أمورهم.

ثانياً - قراءة النص قراءة متعمقة:

تبين القراءة المتعمقة للنص أنه يتكون من فقرتين رئيسيتين، يتحدث الكاتب فيهما عن صورة حياة الأسرة العربية ويقارن بين ما كان منها في الماضي وبين ما يحدث لها في الآونة الأخيرة. فيشير في الفقرة الأولى إلى أن الأسرة العربية قد اعتادت الحياة في مكان واحد، ويشير في الفقرة الثانية أن هذه العادة قد بدأت تنحسر وتقل. أما بقية عناصر النص فما هي إلا معان وردت كي يوضح الكاتب بواسطتها أفكاره الرئيسة. فهي توسعة واستطراد لما ذكره في الفكرتين الرئيسيتين. ويمكننا أن نقف على الأفكار الرئيسة في النص أو في فقرات النص عن طريق وضع التساؤلات التالية والإجابة عليها:

(ش) مة هوآ نوسآ הטקסט؟

(ח) צורת החיים של המשפחה הערבית (نط حياة الأسرة العربية).

(ש) מة נאמר עליו ؟

(ת) נאמר עליו ש :

١ - מקובל שהמשפחה המורחבת חייה במקום אחד. (من المعتاد أن

تعيش الأسرة الكبيرة في مكان واحد)

٢ - בתקופה האחרונה, הנוהג של המגורים בקרבת מקום הולך

ונחלש. (هذه العادة آخذة في الانحسار في الآونة الأخيرة).

٢-٢ الحذف

الحذف هو الآلية الثانية التي يستخدمها كاتب التلخيص خلال عملية القراءة المتعمقة. ومهمة الحذف تقوم على الاستغناء عن الفضول التي أوردها كاتب النص الأصلي لتوضيح أفكاره الرئيسة. وهي قد تتضمن أمثلة لبيان ما قاله أو استطرادا لتوضيح أفكاره. وللوقوف عليها يجب على من يقوم بالتلخيص أن

יתساءל عن الأمثلة التي أوردها الكاتب لبيان فكرته، والأدلة التي استخدمها لتأكيداها أو الأسباب التي دعتا إلى القول بذلك. والإجابة على هذه التساؤلات هي التي تبين العناصر المعنوية التي سوف يستغني عنها. فإذا قرأنا النص السابق قراءة متعمقة وتساءلنا التساؤلات التالية لبان لنا ماهية الفضول الواجب علينا الاستغناء عنها عند كتابة التلخيص:

(ש) הכותב טוען שהמשפחה הערבית נהגה לחיות במקום אחד איך הוא מנמק את טענתו?

(ת) הוא מנמק את טענתו על ידי הראוית הבאות:

- בני המשפחה קרובים זה לזה פיסית, הם גרים בכפר אחד או שכונה אחת, והם מתראים זה עם זה מדי יום. לעתים קרובות חיים באותו הביית שלושה דורות: סבא, בניו הנשואים ובני משפחותיהם. (يتقارب أفراد الأسرة بدنيا، فهم يعيشون في قرية واحدة أو في حي واحد، كما أنهم يتراءون يوميا، وكثيرا ما يعيش ثلاثة أجيال منهم في منزل واحد: الجد وبنوه المتزوجون وأفراد عائلاتهم)

- צורת הבתים מתוכננת בהתאם: בתים רבים נבנים באופן שניתן יהיה להוסיף בהם קומה לבגורי בן, שהתחתן ועומד להקים לו משפחה משלו. (يخطط شكل المنازل لتوائم ذلك، فتبنى منازل كثيرة بشكل يسمح بإضافة طابق آخر، يسكن فيه ولد تزوج وأوشك أن يقيم لنفسه عائلة).

(ש) זכור את השקפת עולמו של הכותב לגבי צורת החיים של המשפחה הערבית?

(ת) השקפת עולמו של הכותב מתבררת מתוך אומרו הבא: "צורת המגורים הזו גם משקפת שליטה של האב ברכוש: המגורים בקרבת מקום נובעים מכך שהבנים מקבלים את האדמה לבנייה ביירושה מהאב. (إن نمط هذا النوع من السكني إنما يعكس سيطرة الأب على

الممتلكات، فالإقامة بالقرب من المكان تنبع من وراثة الأبناء الأرض من آبائهم
 كي يبنون عليها).

ש) הכותב טוען שמנהג זה הולך ונחלש, מה הם הגורמים לכך?
 ת) הגורמים לכך, לפי דעתו של הכותב, הם: הצפיפות וחוסר
 האדמה. (الأسباب التي أدت إلى ذلك، حسب رأي الكاتب، هي التكدس وقلة
 الأرض).

ש) מה הן התופעות שמשקפות את היחלשותו של מנהג החיים של
 המשפחה הערבית במקום אחד?
 ת) התופעות שמזכיר הכותב הן:
 "היום ניתן למצוא יותר ויותר זוגות צעירים שבונים - או קונים -
 בתים ודירות שאינם סמוכים לבית ההורים. (يمكننا اليوم أن نجد أزواج
 كثيرة من الشباب يبنون أو يشترون منازل وشققا لا تقترب من منازل أولياء
 أمورهم).

ثالثاً) كتابة التلخيص

مرحلة كتابة التلخيص هي المرحلة الأخيرة من إعداد النص الملخص بل هي
 أهم مراحلها، لأنها هي التي تبين مدى فهم كاتب التلخيص للنص الأصلي ومدى
 حفظه على معانيه الأساسية وتتبع بنيته وتوفيقه في تحقيق غايات طالب
 التلخيص. فالنص الملخص من الناحية اللغوية هو رسالة أرسلها مرسلان ومرسل
 إليه واحد، أما المرسلان فهما صاحب النص الأصلي، أي المؤلف الأول، ومن قام
 بالتلخيص، بينما المرسل إليه فهو طالب التلخيص، فردا كان أو مؤسسة. ومن
 هنا يجب أن نؤكد على ضرورة أن يلائم كاتب التلخيص عمله مع احتياجات
 وأهداف طالب التلخيص لأنها هي التي تحدد العناصر التي يجب إبرازها في النص
 الملخص، ومن ثم فهي التي تملئ مقدار ما يجب حذفه وما يجب الإبقاء عليه.

وتحتاج هذه المرحلة من كاتب التلخيص إلى مهارة الكتابة بكل ما تتضمنه من قدرة على التعبير وسيطرة على اللغة، لأنه يعبر عن معاني النص الأصلي بقليل من الجمل المتفرقة التي استخراجها أثناء عمليتي القراءة السريعة والقراءة المتعمقة آخذاً في اعتباره ضرورة الحفاظ على بنية النص الأصلي، أي على طريقة عرض الأفكار التي وردت في هذا النص، وعلى ضرورة تماسك النص الذي يقوم بكتابته. ومن هنا ندرك أن مرحلة كتابة التلخيص تمر بعدد من العمليات على المستوى اللغوي كتحويل الكلمات نادرة الاستخدام إلى كلمات مألوقة، وتغيير نحو الجملة بتغيير بنيتها، والقيام ببعض التغييرات الصرفية كاستبدال اسم بفعل أو تحويل الفعل المبني للمجهول إلى اسم، إلى غير ذلك من تغييرات يتطلبها المقام.

وتتكون بنية التلخيص، في الأغلب، من ثلاثة عناصر أساسية هي: الافتتاحية وصلب الموضوع والخاتمة. وتتكون الافتتاحية من جملتين يعرض فيهما كاتب التلخيص موضوع النص وغرض الكاتب من كتابته. بينما يتكون صلب التلخيص من جملة يفتتح بها كاتب التلخيص كيف عرض الكاتب موضوعه، ثم ينتقل بعد ذلك إلى عرض ما جاء في النص من أفكار رئيسة حول الموضوع. أما الخاتمة فتشتمل على رأي كاتب النص الأصلي أو النتيجة التي توصل إليها أثناء عرض موضوعه.

وتجدر الإشارة إلى ضرورة أن يلتزم كاتب التلخيص بما جاء في النص الأصلي من آراء حول موضوع النص وأن يتعد عن استخدام كل ما يدل على رأيه الشخصي أو انطباعه الذاتي في الموضوع.

وقد يضطر كاتب التلخيص أحياناً إلى استخدام أدوات الربط في لغة كتابة التلخيص للربط بين الأفكار الرئيسة في صلب التلخيص، ومن هنا ننصح بالآ

يكثر من استخدام الأداة الواحدة بل عليه أن ينوع من أدوات الربط كي يضيفي على تلخيصه ثراء وتنوعا. ومن أشهر أدوات الربط في اللغة العبرية ما يلي:
 الأدوات الدالة على السببية والنتيجة: **كיוון ש / מפני ש/ כי , לכן , לפיכך**
 الأدوات الدالة على المقارنة: **לעומת זאת , בניגוד לכך , בעוד ש**
 الأدوات الدالة على الاستدراك: **אך , אבל , אולם**
 الأدوات الدالة على العطف: **ו , כמו כן , בנוסף לכך .**
 وإذا أردنا أن نكتب تلخيصا للنص السابق بناء على العناصر السابقة لجاء تلخيصنا على النحو التالي:

נושא הטקסט הוא צורת החיים של המשפחה הערבית. כותב הטקסט משווה בין צורת החיים של המשפחה הערבית המורחבת בעבר ובהווה.
 הוא טוען שבעבר נהגה המשפחה הערבית המורחבת לגור במקום אחד , אבל נוהג הולך ונחלש בתקופה האחרונה. והסבות לכך , לפי דעתו , הן הצפיפות וחוסר האדמה.

ترجمة النص الملخص:

يدور موضوع النص حول نمط حياة الأسرة العربية. وفيه يقارن الكاتب بين صورة حياة الأسرة العربية في الماضي والحاضر.
 ويزعم الكاتب بأن الأسرة العربية الكبيرة قد اعتادت في الماضي على الحياة في مكان واحد، لكن هذه العادة آخذة في الانحسار في الآونة الأخيرة. وترجع أسباب ذلك، حسب رأيه، إلى الازدحام وقلة الأرض.

ملاحظة

قد يعرض الكاتب في مقاله قضية ما ويستعرض في مقاله بعض الآراء المتخالفة حولها أو يقارن في مقاله بين عناصر متعددة حولها لذا من الأهمية بمكان أن ينتبه صاحب التلخيص لهذه الآراء ويعرض لها من خلال بيان ما يتشابه وما يتخالف من آراء حول القضية التي يعرض لها وأن يبرز ذلك في تلخيصه دون أن يتدخل في عرض رأيه الخاص. ويمكن له أن يفعل ذلك عن طريق وضع عناوين فرعية للقضايا التي يعرضها المقال ثم يبين في كل فقرة الآراء المتشابهة حولها والمتخالفة ليجمعها في النهاية أثناء كتابة التلخيص.

טקסט ראשון

החלום הוא תופעה גופנית ונפשית, היצירה השכלית של השינה, השונה מהיצירה השכלית של העירות. עד התקופה המודרנית, במשך מאות שנים, נתפסה השינה כמוות, והחלום שימש הנציג הכמעט יחיד שלה. בסיפורי המקרא ובמיתוסים שונים קיבל החלום משמעות מיסטית, ויוחסה לו יכולת נבואית ותקשורת עם העולם העל-טבעי. בתחילת המאה נתן פרויד מקום מרכזי לחלום בהבנת נפש האדם. לדבריו, "החלום הוא דרך המלך לתת-ההכרה". פריצת דרך מחקרית נעשתה בשנות ה-50 עם גילוי "שנת החלום" או שנת הרע"מ. רע"מ הם ראשי תיבות של ריצוד עיניים מהיר, ובאנגלית *REM SLEEP*.

בשנות ה-50, בעקבות השימוש ברישום גלי המוח, גילו שבזמן שהאדם חולם הוא נמצא במצב גופני שונה לחלוטין מזה שבשינה ללא חלומות. למצב זה של שנת חלום יש כמה מאפיינים גופניים: תדירות גלי המוח שונה מזו שבשאר השינה, ריצוד העיניים מהיר, והשרירים מצויים במצב של רפיון הדומה לשיתוק. בזמן החלימה משותקים העצבים שמעצבים את השלד, ולכן בשעת חלום איננו יכולים להזיז את הידיים, הרגליים או הראש. אגב, יש תופעה של שיתוק לילי, שבה אנשים יוצאים משנת החלום, אבל רק אחרי כשנייה הם משתחררים מהשיתוק. בשנייה הזאת הם מרגישים ערים, אך אינם יכולים לזוז, ומוכן שזה מצב מטריד מאוד. הדעה הרווחת היא שחלומות אורכים שניות ספורות גם אם עלילתם ארוכה ומורכבת, אך דעה זו שגויה. חלום עשוי להימשך עד שעה וחצי. מחזור השינה מורכב מ-5 שלבים. השלב הראשון

הוא דמדומי השינה. השלב השני הוא שלב השינה השטחית שהוא בערך 50% מהשינה כולה. השלבים השלישי והרביעי הם שלבי השינה העמוקה, שבה נמצאות המחשבות והשלב החמישי הוא שנת-החלום. בסך הכול יש 5 מחזורים בלילה. מכיוון שכל מחזור אורך כ-90 דקות, 5 מחזורים הם 7.5 שעות, שהן הזמן הממוצע שאדם מבלה בשינה. בתחילת לילה, במחזור הראשון, ישנים בעיקר שינה עמוקה ורק כ-3 עד 5 דקות שנת רע"מ. אך ככל שעובר הלילה משתנה היחס בין השינה העמוקה ושנת הרע"מ, ולקראת הבוקר תופסת שנת הרע"מ כשעה עד שעה וחצי מן המחזור כולו. החלום האחרון של הלילה הוא אם כן החלום הארוך ביותר.

(מתוך : דנה ירון, משקפיים, בציטוט מלשון לבגרות עמ' 11)

معالجة النص

أولاً - معاني الحلم والتراكيب

החלום הוא תופעה גופנית ונפשית الحلم هو ظاهرة جسدية ونفسية.

היצירה השכלית של השינה התאגדה הזהי في حال النوم.

השונה מהיצירה השכלית של העירות الذي يخالف התאגדה הזהי في حال

اليقظة.

קיבל החלום משמעות מיסטית اكتسب الحلم معنى أسطوريا

יוחסה לו יכולת נבואית ותקשורת עם העולם העל-טבעי نسبت إليه

قدرة تنبؤية واتصال بعالم ما وراء الطبيعة.

נתן פרויד מקום מרכזי לחלום בהבנת נפש האדם منح فرويد الحلم

مكانا رئيسا في فهم النفس الإنسانية.

החלום הוא דרך המלך לתת-ההכרה الحلم هو الطريق الرئيس إلى

اللاوعي.

שלישית: קריאה מעמיקה
הקריאה המעמיקה לטקסט מבהירה שהוא מחולק לשלוש פסקות
עיקריות והן:

1- פסקה ראשונה:

החלום הוא תופעה גופנית ונפשית, היצירה השכלית של השינה,
השונה מהיצירה השכלית של העירות. עד התקופה המודרנית,
במשך מאות שנים, נתפסה השינה כמוות, והחלום שימש הנציג
הכמעט יחיד שלה. בסיפורי המקא ובמיתוסים שונים קיבל החלום
משמעות מיסטית, ויוחסה לו יכולת נבואית ותקשורת עם העולם
העל-טבעי. בתחילת המאה נתן פרויד מקום מרכזי לחלום בהבנת
נפש האדם. לדבריו, "החלום הוא דרך המלך לתת-ההכרה". פריצת
דרך מחקרית נעשתה בשנות ה-50 עם גילוי "שנת החלום" או שנת
הרע"מ.רע"מ הם ראשי תיבות של ריצוד עיניים מהיר, ובאנגלית
REM SLEEP.

(ש) מה הוא נושא הפסקה?

(ת) מהות החלום ותפיסת הקדמונים והמדענים לו.

(ש) מה אומרים עליו?

(ת)

- החלום הוא תופעה גופנית ונפשית, היצירה השכלית של השינה.

- במשך מאות שנים, נתפסה השינה כמוות.

- דרך מחקרית נעשתה בשנות ה-50 עם גילוי "שנת החלום" או
שנת הרע"מ.

(ש) מה הרעיון המרכזי של הפסקה?

(ת) הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

החלום הוא תופעה גופנית ונפשית, היצירה השכלית של השינה.

במשך מאות שנים, נתפסה השינה כמוות. פריצת דרך מחקרית

נעשתה בשנות ה-50 עם גילוי "שנת החלום" או שנת הרע"מ.

2- פסקה שנייה:

בשנות ה-50, בעקבות השימוש ברישום גלי המוח, גילו שבזמן שהאדם חולם הוא נמצא במצב גופני שונה לחלוטין מזה שבשינה ללא חלומות. למצב זה של שנת חלום יש כמה מאפיינים גופניים: תדירות גלי המוח שונה מזו שבשאר השינה, ריצוד העיניים מהיר, והשרירים מצויים במצב של רפיון הדומה לשיתוק. בזמן החלימה משותקים העצבים שמעצבבים את השלד, ולכן בשעת חלום איננו יכולים להזיז את הידיים, הרגליים או הראש. אגב, יש תופעה של שיתוק לילי, שבה אנשים יוצאים משנת החלום, אבל רק אחרי כשנייה הם משתחררים מהשיתוק. בשנייה הזאת הם מרגישים ערים, אך אינם יכולים לזוז, ומוכן שזה מצב מטריד מאוד.

ש) מה הוא נושא הפסקה?

ת) מצבו של האדם כשהוא חולם

ש) מה אומרים עליו?

ת) בשנות ה-50, בעקבות השימוש ברישום גלי המוח, גילו שבזמן שהאדם חולם הוא נמצא במצב גופני שונה לחלוטין מזה שבשינה ללא חלומות.

ש) מה הוא הרעיון המרכזי של הפסקה?

ת) הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

בשנות ה-50, בעקבות השימוש ברישום גלי המוח, גילו שבזמן שהאדם חולם הוא נמצא במצב גופני שונה לחלוטין מזה שבשינה ללא חלומות.

3- פסקה שלישית:

הדעה הרווחת היא שחלומות אורכים שניות ספורות גם אם עלילתם ארוכה ומורכבת, אך דעה זו שגויה. חלום עשוי להימשך עד שעה וחצי. מחזור השינה מורכב מ-5 שלבים. השלב הראשון הוא דמדומי השינה. השלב השני הוא שלב השינה השטחית שהוא בערך 50% מהשינה כולה. השלבים השלישי והשביעי הם שלבי השינה העמוקה, שבה נמצאות המחשבות והשלב החמישי הוא שנת-החלום. בסך הכול יש 5 מחזורים בלילה. מכיוון שכל מחזור אורך כ-90 דקות, 5 מחזורים הם 7.5 שעות, שהן הזמן הממוצע שאדם מבלה בשינה. בתחילת לילה, במחזור הראשון, ישנים

בעיקר שינה עמוקה ורק כ-3 עד 5 דקות שנת רע"מ. אך ככל שעובר הלילה משתנה היחס בין השינה העמוקה ושנת הרע"מ, ולקראת הבוקר תופסת שנת הרע"מ כשעה עד שעה וחצי מן המחזור כולו. החלום האחרון של הלילה הוא אם כן החלום הארוך ביותר.

(ש) מה הוא נושא הפסקה?

(ת) הדעה הרווחת על החלומות.

(ש) מה אומרים עליו?

(ת) - הדעה הרווחת היא שחלומות אורכים שניות ספורות גם אם עלילתם ארוכה ומורכבת. אך דעה זו שגוייה.

- חלום עשוי להימשך עד שעה וחצי. מחזור השינה מורכב מ-5 שלבים.

מה הרעיון המרכזי של הפסקה?

(ת) הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

הדעה הרווחת היא שחלומות אורכים שניות ספורות גם אם עלילתם ארוכה ומורכבת, אך דעה זו שגוייה. חלום עשוי להימשך עד שעה וחצי. מחזור השינה מורכב מ-5 שלבים.

רביעית: כתיבת הסכום

נושא הטקסט הוא החלומות ותפיסת עולמם של הקדמונים והמדענים להם. הכותב מבהיר את התפתחות תפיסת השקפת עולם של בני האדם לחלומות ומשווה בין התפיסה הדתית לבין התפיסה המדעית להם.

הוא טוען שהחלום הוא תופעה גופנית ונפשית, היצירה השכלית של השינה. במשך מאות שנים, נתפסה השינה כמוות. אך פריצת דרך מחקרית נעשתה בשנות ה-50 עם גילוי "שנת החלום" או שנת הרע"מ. בשנות ה-50, בעקבות השימוש ברישום גלי המוח, גילו שבזמן שהאדם חולם הוא נמצא במצב גופני שונה לחלוטין מזה שבשינה ללא חלומות. הדעה הרווחת היא שחלומות אורכים שניות ספורות גם אם עלילתם ארוכה ומורכבת, אך דעה זו שגוייה. חלום עשוי להימשך עד שעה וחצי. מחזור השינה מורכב מ-5 שלבים.

חמישית) תרגום הסכום לערבית:

ידור النص حول الأحلام ونظرة القدماء والعلماء إليه. ويوضح الكاتب تطور وجهة النظر البشرية حول الأحلام ويقارن بين النظرة الدينية والعلمية في ذلك. ويدعي الكاتب بان الحلم هو ظاهرة جسدية ونفسية، وهو النتاج الذهني للنوم. وقد نظر إليه على مدى مئات السنين على انه موت. حتى حدثت انطلاقة علمية خلال سنوات الخمسين من هذا القرن مع اكتشاف ما يعرف بنوم الحلم أو ما يعرف باهتزاز العينين السريع أثناء النوم. ففي أعقاب استخدام تسجيل حركة كهرباء المخ في الخمسينات اكتشف العلماء أن الإنسان أثناء نومه يكون في حالة جسدية تختلف تماما عن حاله إذا نام دون أحلام. والرأي السائد (بين العلماء) هو أن الحلم يستغرق ثواني معدودة حتى ولو كانت حبكتها طويلة ومعقدة، ولكن ذلك رأي غير صحيح، فالحلم قد يستغرق ساعة ونصف الساعة وتتكون دورته من خمسة مراحل.

כשהלשון החלה להתגלגל.
 על פי מאמר מאת ינאי עופרן, "הארץ" אפריל 2000

1- אחד המפורסמים בחוקרי השפה והמוח השווה את השפה לחדק של פיל: הפער בין השפה האנושית לכל צורת תקשורת אחרת בעולם החי, כמוה כפער שבין החדק לבין כל צורה אחרת של נחיריים. ובכל זאת השאלה כיצד התפתח החדק במהלך האבולוציה לא הציתה אל דמיונם של חוקרים ופילוסופים. לעומת זאת, השאלה איך התפתחה השפה מספקת קרקע פורייה לדיונים מדעיים ופילוסופיים כבר כמה מאות שנים.

2- התפתחותה של השפה מתנגשת לכאורה עם שני עקרונות יסודיים של האבולוציה: הכלל הבסיסי ביותר של האבולוציה הוא: "המתאים ביותר שורד." מדי פעם יכול להיוולד באוכלוסייה פרט עם תכונה חדשה וייחודית שאותה הוא יכול להוריש לצאצאיו. התכונה הזאת תפשט באוכלוסייה רק אם למי שנושא אותה יש יתרון משמעותי, כלומר, אם היא מאפשרת להשיג יותר מזון, לנצח בקרבות או להתרבות מהר יותר.

3- הכלל השני קובע שהאבולוציה אינה מתרחשת בקפיצות גדולות. שינויים קטנים והדרגתיים שכל אחד מהם מעניק יתרון קל ביחס למצב הקודם הולכים ומצטברים עד שבסופו של דבר נוצרים ההבדלים בין חידק להיפופוטם. התהליך נמשך מיליוני שנים וכל פרט – גם זה שנושא את התכונה החדשה – דומה מאד להוריו.

4- השפה נראית כסותרת את שני העקרונות האלה. אמנם ברור שהיכולת להעביר מסרים משפרת את היכולת לשרוד, אבל השפה

האנושית נראית מורכבת הרבה מעבר לדרוש. קשה לטעון שהיכולת לקרוא שירה או להבין משחקי מלים הייתה בעלת משקל לאדם הקדמון כדי לשרוד בטבע.

5- קשה לא פחות היא השאלה איך התפתחה השפה. בכל צורות התקשורת של בעלי החיים האחרים בטבע כל סימן מעביר רק מסר אחד. כמות המסרים מוגבלת לכמות הסימנים. זוהי צורת תקשורת חסרת תחביר. לעומת זאת בשפה האנושית כמות המסרים היא אין סופית משום שאפשר לצרף מספר סימנים-מילים וחלקי מילים - בצירופים חדשים ושונים. כלומר, זוהי צורת תקשורת בעלת תחביר.

6- הרבה חוקרים טוענים שהמעבר מצורת תקשורת חסרת תחביר לצורת תקשורת בעלת תחביר הוא קפיצת מדרגה ולא התפתחות הדרגתית. ואכן אחד מהמפורסמים מחוקרי האבולוציה טוען שהשפה לא התפתחה בתהליך של ברירה טבעית. השפה לא התפתחה במהלך אבולוציוני אלא כתכונה ביולוגית נפרדת.

7- חוקרים אחרים שוללים סברה זו, ומאמינים שהשפה התפתחה בתהליך של ברירה טבעית. לדבריהם האדם זקוק לתחביר לצורך הישרדות, משום שבעזרת התחביר הוא יכול לנצל מספר מועט של סימנים למספר מסרים גדול, וכך הוא מונע תקלות ואי הבנות בתקשורת.

ניתוח הטקסט

א- תרגום מלים וביטויים לערבית

חדק של פיל *فيدوم (خرطوم) الفيل*.

נחיריים *منخار*.

האבולוציה *النشوء والارتقاء*

השאלה כיצד התפתח החדק במהלך האבולוציה לא הציתה אל
 דמיונם של חוקרים ופילוסופים) למ תלֵב מֵסֵאלֵה כֵיֵפ תֵפֵור הֵיֵדֵום
 חֵלָל עֵמֵלֵה הֵארֵתֵעֵה חֵיָל הֵבֵחֵתֵינ הֵפֵלָסֵפֵה).

קרקע פורייה אֵרֵצ חֵבֵבֵה

המתאים ביותר שורד הֵבֵעֵה לֵלֵאֵלֵח

הֵיֵפֵופֵוטֵם פֵרֵס הֵבֵחֵר.

קשה לטעון שהיכולת לקרוא שירה או להבין משחקי מלים הייתה
 בעלת משקל לאדם הקדמון כדי לשרוד בטבע. (يصعب أن ندعي بأن
 القدرة على قراءة قصيدة أو فهم التلاعب بالألفاظ كانت ذات قيمة للإنسان
 الأول للبقاء في الطبيعة.)

מסרים רֵסֵאֵלֵל

סימנים רֵמֵוז

צורת תקשורת חסרת תחביר סֵוֵרֵה אֵתֵעֵל יֵנֵקֵשֵה הֵבֵנֵיֵה הֵנֵחֵוֵיֵה.

בתהליך של ברירה טבעית עֵמֵלֵיֵה אֵתֵעֵל טֵיֵבֵעֵי.

תכונה ביולוגית נפרדת סֵפֵה בֵיֵוֵלוֵגֵיֵה מֵנֵפֵעֵלֵה.

חוקרים אחרים שוללים סֵבֵרֵה זֵו יֵרֵפֵז בֵאֵחֵתֵוֵן אֵחֵרוֵן הֵזֵה הֵאֵעֵתֵעֵד.

ב) שאלות הכנה לקראת כתיבת הסיכום ותרגומו לערבית

1- קרא את הטקסט קריאה מרפרפת והשב על השאלות הבאות:

ש) מה הוא נושא הטקסט?

ת) נושא הטקסט הוא.....

מה היא מטרת כותב הטקסט?

ת) מטרת הכותב היא.....

2- קרא את הטקסט קריאה מעמיקה וחלק אותו לפסקות?

פסקה ראשונה:

אחד המפורסמים בחוקרי השפה והמוח השווה את השפה לחדק של פיל: הפער בין השפה האנושית לכל צורת תקשורת אחרת בעולם החי, כמוה כפער שבין החדק לבין כל צורה אחרת של נחיריים. ובכל זאת השאלה כיצד התפתח החדק במהלך האבולוציה לא הציתה אל דמיונם של חוקרים ופילוסופים. לעומת זאת, השאלה איך התפתחה השפה מספקת קרקע פורייה לדיונים מדעיים ופילוסופיים כבר כמה מאות שנים.

מה הרעיון המרכזי של הפסקה?

שים לב, כדי לקבוע את הרעיון המרכזי עליך להשיב על השאלות הבאות:

מה הוא נושא הפסקה?

נושא הפסקה הוא.....

מה נאמר בפסקה עליו?

בפסקה נאמר עליו כי

.....

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה שנית:

התפתחותה של השפה מתנגשת לכאורה עם שני עקרונות יסודיים של האבולוציה: הכלל בסיסי ביותר של האבולוציה הוא: "המתאים ביותר שורד." מדי פעם יכול להיוולד באוכלוסייה פרט עם תכונה חדשה וייחודית שאותה הוא יכול להוריש לצאצאיו. התכונה הזאת תתפשט באוכלוסייה רק אם למי שנושא אותה יש יתרון משמעותי, כלומר, אם היא מאפשרת להשיג יותר מזון, לנצח בקרבות או להתרבות מהר יותר.

מה הוא נושא הפסקה?

נושא הפסקה הוא.....

מה נאמר בפסקה עליו?

בפסקה נאמר עליו כי

.....

 הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

פסקה שלישית:
 הכלל השני קובע שהאכולוציה אינה מתרחשת בקפיצות גדולות. שינויים קטנים והדרגתיים שכל אחד מהם מעניק יתרון קל ביחס למצב הקודם הולכים ומצטברים עד שבסופו של דבר נוצרים ההבדלים בין חיידק להיפופוטם. התהליך נמשך מיליוני שנים וכל פרט – גם זה שנושא את התכונה החדשה – דומה מאד להוריו.
 מה הוא נושא הפסקה?
 נושא הפסקה הוא.....
 מה נאמר בפסקה עליו?
 בפסקה נאמר עליו כי

.....

 הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

פסקה רביעית:
 השפה נראית כסותרת את שני העקרונות האלה. אמנם ברור שהיכולת להעביר מסרים משפרת את היכולת לשרוד, אבל השפה האנושית נראית מורכבת הרבה מעבר לדרוש. קשה לטעון שהיכולת לקרוא שירה או להבין משחקי מלים הייתה בעלת משקל לאדם הקדמון כדי לשרוד בטבע.
 מה הוא נושא הפסקה?
 נושא הפסקה הוא.....

מה נאמר בפסקה עליו?
 בפסקה נאמר עליו כי

.....

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה חמישית:

קשה לא פחות היא השאלה איך התפתחה השפה בכל צורות התקשורת של בעלי החיים האחרים בטבע כל סימן מעביר רק מסר אחד. כמות המסרים מוגבלת לכמות הסימנים. זוהי צורת תקשורת חסרת תחביר. לעומת זאת בשפה האנושית כמות המסרים היא אין סופית משום שאפשר לצרף מספר סימנים-מילים וחלקי מילים - בצירופים חדשים ושונים. כלומר, זוהי צורת תקשורת בעלת תחביר.

מה הוא נושא הפסקה?

נושא הפסקה הוא.....

מה נאמר בפסקה עליו?

בפסקה נאמר עליו כי

.....

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה שישית:

הרבה חוקרים טוענים שהמעבר מצורת תקשורת חסרת תחביר לצורת תקשורת בעלת תחביר הוא קפיצת מדרגה ולא התפתחות הדרגתית. ואכן אחד מהמפורסמים מחוקרי האבולוציה טוען שהשפה לא התפתחה בתהליך של ברירה טבעית. השפה לא התפתחה במהלך אבולוציוני אלא כתכונה ביולוגית נפרדת.

מה הוא נושא הפסקה?
נושא הפסקה הוא.....
מה נאמר בפסקה עליו?
בפסקה נאמר עליו כי

.....
.....
.....

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....
.....

פסקה שביעית:

חוקרים אחרים שוללים סברה זו, ומאמינים שהשפה התפתחה בתהליך של ברירה טבעית: לדבריהם האדם זקוק לתחביר לצורך הישרדות, משום שבעזרת התחביר הוא יכול לנצל מספר מועט של סימנים למספר מסרים גדול, וכך הוא מונע תקלות ואי הבנות בתקשורת.

מה הוא נושא הפסקה?
נושא הפסקה הוא.....
מה נאמר בפסקה עליו?
בפסקה נאמר עליו כי

.....
.....
.....

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....
.....

3- כתוב סכום לטקסט:
משפט פתיחה:

.....
.....
.....

גוף הסיכום

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

משפט סיום

.....
.....

שים לב

כדי ליצור רצף בין הרעיונות השתמש בפעלי אמירה כגון:
אמר , טען , הבהיר ,

4- תרגם את הסיכום לערבית:

טקסט שני
ריח-פה בואש (האליטוזיס) - בעיה נפוצה הניתנת לפיתרון
פרופ' M.D יהודה פינקלשטיין

ריח-פה בואש, כלומר ריח-פה רע, מכונה בשפה הרפואית האליטוזיס והינו בעיה נפוצה ביותר. רבים הסובלים מבעיה זו מהלך חייהם קשה ובעייתי. הם מתקשים בחיים עם בן או בת זוג, מתקשים בניהול חיים חברתיים וקשרים במקומות העבודה. התופעה גורמת ללוקים בה לסבל נפשי רב ולהתבודדות חברתית. שני מאפיינים עיקריים לסובלים מריח-פה בואש: האחד הוא שאין הם מדברים עליו מחמת הבושה, ושהסובלים מבעיה זו נעים ונדים ממרפאה למרפאה בחיפוש פיתרון לה ובד"כ מתאכזבים. במרפאות השונות מודדים את ריח הפה במיכשור המריח גאזים - אך הדבר אינו תורם דבר לאבחון והטיפול, הם עוברים בדיקות אנדוסקופיות של הושט והקיבה וזאת ללא כל תועלת וכן הם עוברים טיפולי שיניים וחניכיים אין-סופיים העולים בכסף רב והמועילים לעיתים רחוקות.

ריח-פה בואש פירושו פליטת גאזים אותם אנו מריחים ומזהים כריח בלתי-נעים ודוחה. בניגוד לאמונות פופולריות הרפואה איננה מכירה אף מחלה במערכת העיכול היכולה לגרום לריח-פה בואש. אמנם במערכת העיכול לעיתים קרובות יש חיידק בשם הליקו-בקטר פילורי, וחיידק זה ידוע כיצרן גאז האמוניה, אך גם בזיהום הקשה והחמור ביותר ריכוז האמוניה המופרש על ידו נמוך ביותר, איננו מגיע לסף אותו יכול לחוש אף האדם וניתן לגלותו רק בבדיקות מעבדה.

אכילת בצל או שום גורמת בד"כ לכך שחומרים ארומטיים המצויים בהם מתנדפים מבעד לריאות ונפלטים בנשימת הפה. אך למרות זאת "בעיות עיכול" אינן יכולות לגרום לריח פה בואש. גם זיהומים כרוניים בריאות יכולים לגרום לריח-פה רע אך הם נדירים. מרבית הסובלים מריח-פה דוחה הם אנשים בריאים למעט בעיה זו.

ריח-פה בואש ודוחה הינו בעצם מחלה של דרכי הנשימה העליונות והוא תוצר זיהום חיידקי אנארובי, כלומר מדובר בגזים הנוצרים ע"י חיידקים המכונים אנארוביים, כלומר חיידקים שאינם מתקיימים בחשיפה לחמצן. על מנת לטפל בתופעה זו על בסיס הגיוני ומחושב יש למצוא את מיקומם.

היגיינת פה ירודה היא ככל הנראה סיבה שכיחה לריח-פה רע. דלקת חניכיים כרונית שבה חיידקים מתרבים בכיסים בין החניכיים לשיניים גם היא סיבה להאליטוזיס. אך מרבית הסובלים מבעיה זו ממשיכים לסבול מריח הפה הבואש למרות טיפולי שיניים וחניכיים והגיינת פה מעולה. זאת מאחר ובמציאות מקור שיניים וחניכיים לריח הפה הבואש איננו כה שכיח כפי שמקובל לחשוב. לעומת זאת, תהליך זיהומי בלוע או ליתר דיוק בשקדים מהווה הוא הסיבה השכיחה ביותר לריח-פה בואש. בנוסף לכך יתכן זיהום גם בבסיס בלשון או בסינוסים. רופא אף, אוזן וגרון הוא הקלינאי היחידי המסוגל לבדוק את דרכי הנשימה העליונות במלואן ולמקם את התהליך הזיהומי.

המיכשור האנדוסקופי מאפשר בימינו בדיקתה מלאה של דרכי הנשימה העליונות במרפאה וכמעט ללא כל אי-נוחות. רק אבחון נכון הוא כרגיל הבסיס לטיפול הולם ויעיל. לעיתים בשקדים בעלי מראה תמים לחלוטין יש חיידקים המכונים "אנארובים" כלומר חיידקים אשר חיים בסביבה חסרת חמצן, מסוגים אשר מפרישים גאזים בואשים. פליטת הגאזים הבואשים היא חלק מתהליך חילוף החומרים של חיידקים אלו, אך ודאי שהגאזים המבאשים את ריח הפה של הלוקים בכך גורמים סבל רב. יש על כן להתייחס לריח פה בואש כמחלה זיהומית. במקרה שאכן מקור הזיהום הוא בשקדים ניתן לטפל בכך ביעילות ע"י איוד רקמת השקדים בעזרת לייזר. טיפול הנעשה במרפאה (ראה תמונה מס' 2, בעת הטיפול) ואף איננו כרוך באשפוז. באמצעות הטיפול קוכיות השקדים (הקריפטות) מתאיידות ורקמת השקדים מצטמצמת ביותר.

יש אנשים הסובלים מאבני שקדים, אבני השקדים (טונזילוליטים) נוצרים בשקדים וגדלים בהדרגה עד כדי גרימת תחושת אי-נוחות ולחץ בשקדים ובלוע. אבני השקדים לעיתים נפלטות מעצמם. במקרים אחרים הסובלים מבעיה זו מחטטים

בשקדים ואף באמצעות האצבעות או קיסמים ומפנים את האבנים מהשקדים שלהם. אנשים אלו חשים תחושת דחייה רבה כאשר הם מריחים את הריח הבואש העז הבוקע מהאבנים הללו. גם מחלה זו הנקראת: "טונזיליטיס קלקראה" ניתנת לטיפול באמצעות הלייזר.

יום שלישי, ט"ו בשבט תשס"ה, 25 בינואר 2005
דפי בריאות - מדריך לשירותי רפואה. [health pages co.il](http://healthpages.co.il)

(א) תרגום מלים וביטויים לערבית
מהלך חייהם סירה חייהם.

מתקשים בניהול חיים חברתיים יעב עליהם إدارة حياة اجتماعية.

סבל נפשי רב معاناة نفسية شديدة.

התבודדות חברתית عزلة اجتماعية.

מחמת הבושה بسبب الخجل.

נעים ונדים ממרפאה למרפאה ينتقلون من عيادة إلى أخرى.

במיכשור המריח גאזים

האבחון והטיפול التشخيص والعلاج.

בדיקות אנדוסקופיות فحوصات مجهرية.

פליטת גאזים انبعاث غازات.

זיהומים כרוניים تلوثات مزمنة.

זיהום חיידקי אנארובי تلوث جرثومي

היגיינת פה وقاية الفم من الأمراض.

דלקת חניכיים כרונית التهاب اللثة التهابا مزמنا.

כיסים בין החניכיים לשיניים الحفر الواقعة بين اللثة والأسنان.

תהליך זיהומי בלוע عملية تلوث الحلق.

שקדים לוזתא החلق.

סינוסים קלמה יונאניע תסטחדם פי התשריח ללדלאלע עליו מעני הפראג הוואע פי העצאם, או עליו מעני القناة פי الجزء الداخلي من الجسد.
איור רקמת השקדים תביחר גשא הללוזינ.

ב) שאלות הכנה לקראת כתיבת הסיכום ותרגומו לערבית
1- קרא את הטקסט קריאה מרפרפת והשב על השאלות הבאות:
ש) מה הוא נושא הטקסט?
ת) נושא הטקסט הוא.....
מה היא מטרת כותב הטקסט?
ת) מטרת הכותב היא.....

2- קרא את הטקסט קריאה מעמיקה וחלק אותו לפסקות, וכתוב את הרעיון המרכזי של כל פסקה?
פסקה ראשונה
ריח-פה בואש, כלומר ריח-פה רע, מכונה בשפה הרפואית האליטוזיס והינו בעיה נפוצה ביותר. רבים הסובלים מבעיה זו מהלך חייהם קשה ובעייתי. הם מתקשים בחיים עם בן או בת זוג, מתקשים בניהול חיים חברתיים וקשרים במקומות העבודה. התופעה גורמת ללוקים בה לסבל נפשי רב ולהתבודדות חברתית.
כתוב את הרעיון המרכזי של הפסקה?
הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....
.....

פסקה שנייה

שני מאפיינים עיקריים לסובלים מריח-פה בואש: האחד הוא שאין הם מדברים עליו מחמת הבושה, ושהסובלים מבעיה זו נעים ונדים ממרפאה למרפאה בחיפוש פיתרון לה ובד"כ מתאכזבים.
הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה שלישית

במרפאות השונות מודדים את ריח הפה במיכשור המריח גאזים - אך הדבר אינו תורם דבר לאבחון והטיפול, הם עוברים בדיקות אנדוסקופיות של הושט והקיבה וזאת ללא כל תועלת וכן הם עוברים טיפולי שיניים וחניכיים אין-סופיים העולים בכסף רב והמועילים לעיתים רחוקות.
 הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה רביעית

אכילת בצל או שום גורמת בד"כ לכך שחומרים ארומטיים המצויים בהם מתנדפים מבעד לריאות ונפלטים בנשימת הפה. אך למרות זאת "בעיות עיכול" אינן יכולות לגרום לריח פה בואש. גם זיהומים כרוניים בריאות יכולים לגרום לריח-פה רע אך הם נדירים. מרבית הסובלים מריח-פה דוחה הם אנשים בריאים למעט בעיה זו.
 הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה חמישית

ריח-פה בואש ודוחה הינו בעצם מחלה של דרכי הנשימה העליונות והוא תוצר זיהום חיידקי אנארובי, כלומר מדובר בגזים הנוצרים ע"י חיידקים המכונים אנארוביים, כלומר חיידקים שאינם מתקיימים בחשיפה לחמצן. על מנת לטפל בתופעה זו על בסיס הגיוני ומחושב יש למצוא את מיקומם. הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....

פסקה שישית

היגיינת פה ירודה היא ככל הנראה סיבה שכיחה לריח-פה רע. דלקת חניכיים כרונית שבה חיידקים מתרבים בכיסים בין החניכיים לשיניים גם היא סיבה להאליטוזיס. אך מרבית הסובלים מבעיה זו ממשיכים לסבול מריח הפה הבואש למרות טיפולי שיניים וחניכיים והגיינת פה מעולה. זאת מאחר ובמציאות מקור שיניים וחניכיים לריח הפה הבואש איננו כה שכיח כפי שמקובל לחשוב. לעומת זאת, תהליך זיהומי בלוע או ליתר דיוק בשקדים מהווה הוא הסיבה השכיחה ביותר לריח-פה בואש. בנוסף לכך יתכן זיהום גם בבסיס בלשון או בסינוסים. רופא אף, אוזן וגרון הוא הקלינאי היחידי המסוגל לבדוק את דרכי הנשימה העליונות במלואן ולמקם את התהליך הזיהומי. הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

פסקה שביעית

המיכשור האנדוסקופי מאפשר בימינו בדיקתה מלאה של דרכי הנשימה העליונות במרפאה וכמעט ללא כל אי-נוחות. רק אבחון נכון הוא כרגיל הבסיס לטיפול הולם ויעיל. לעיתים בשקדים בעלי מראה תמים לחלוטין יש חיידקים המכונים "אנארוובים" כלומר חיידקים אשר חיים בסביבה חסרת חמצן, מסוגים אשר מפרישים גאזים בואשים. פליטת הגאזים הבואשים היא חלק מתהליך חילוף החומרים של חיידקים אלו, אך ודאי שהגאזים המבאשים את ריח הפה של הלוקים בכך גורמים סבל רב. יש על כן להתייחס לריח פה בואש כמחלה זיהומית. במקרה שאכן מקור הזיהום הוא בשקדים ניתן לטפל בכך ביעילות ע"י איוד רקמת השקדים בעזרת לייזר. טיפול הנעשה במרפאה (ראה תמונה מס' 2, בעת הטיפול) ואף איננו כרוך באשפוז. באמצעות הטיפול קוכיות השקדים (הקריפטות) מתאיידות ורקמת השקדים מצטמצמת ביותר.

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....
.....

פסקה שמינית

יש אנשים הסובלים מאבני שקדים, אבני השקדים (טונזילוליטיס) נוצרים בשקדים וגדלים בהדרגה עד כדי גרימת תחושת אי-נוחות ולחץ בשקדים ובלוע. אבני השקדים לעיתים נפלטים מעצמם. במקרים אחרים הסובלים מבעיה זו מחטטים בשקדים ואף באמצעות האצבעות או קיסמים ומפנים את האבנים מהשקדים שלהם. אנשים אלו חשים תחושת דחיה רבה כאשר הם מריחים את הריח הבואש העז הבוקע מהאבנים הללו. גם מחלה זו הנקראת: "טונזיליטיס קלקראה" ניתנת לטיפול באמצעות הלייזר.

הרעיון המרכזי של הפסקה הוא:

.....
.....

ג) כתוב סיכום לגורמים לריח פה בואש ותרגם אותו לערבית:
הגורמים לריח פה בואש הם:

.....
.....
.....
.....
.....

תרגום הסיכום לערבית:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

השד שאיננו
מאת יצחק קדמן

קצבאות ילדים אינן משפיעות על שיעור הילודה או על תכנון המשפחה.

המרצע של קיצוץ קצבאות הילדים יצא בשבוע שעבר משק "השד הדמוגרפי". מסתבר כי "גורמים בכירים בממשלה" ניסו לשכנע את ראשי ש"ס, בדרכם לקואליציה, כי קיצוץ קצבאות הילדים לא נועד לפגוע בחרדים, אלא "רק" בערבים.

לצורך זה גויסו גם נתונים סטטיסטיים מעוותים, המלמדים כביכול על שינוי בהרגלי הילודה של ערביי ישראל בעקבות הקיצוץ בקצבאות. אותם בכירים בממשלה או במשרד האוצר פתחו את הסכר וים של שנאה והסתה החל לשטוף את כולנו, בלוויית התבטאויות המזכירות משטרים אפלים.

הניסיון לסכסך בין קבוצות מיעוט הוא תרגיל מוכר. אסור ללכת שולל אחר הניסיון השקוף לטעון כאילו הקיצוץ נועד לפגוע רק בקבוצה ה"אחרת". מי שנותן ידו להסתה נגד קבוצת מיעוט אחת, אל יתפלא אם נשק זה יופנה בעתיד גם נגדו.

השימוש בנימוק הדמוגרפי להצדקת הקיצוץ בקצבאות אינו רק בלתי מוסרי. הנתונים מגלים כי הוא שקרי לחלוטין ואין לו כל אחיזה במציאות. בישראל חיות כ-942 אלף משפחות עם ילדים. ברובן המוחלט (65%) יש ילד אחד או שניים. משפחות עם שישה ילדים ויותר (ערבים ויהודים, חילוניים וחרדים) מהוות רק כ-4% מכל האוכלוסייה. בכל הארץ יש 1,063 משפחות גדולות מאוד, שבהן 11 ילדים ומעלה. אלה מהוות כפרומיל וחצי מהאוכלוסייה. ממש שד מפחיד.

כידוע, קצבת הילדים קוצצה לכל המשפחות, ערביות כיהודיות, גדולות כקטנות. ברובן המוחלט ההורים עובדים למחייתם. האם

באמת יכול מישהו להאמין לטענת ההבל, שבגלל מעט יותר מ- 1,000 משפחות גדולות קוצצו קצבאות הילדים לכל 941 אלף המשפחות האחרות?

קצבאות הילדים הונהגו במתכונתן הנוכחית ב-1975, בעקבות המלצות שניסחה ועדה בראשות הפרופ' חיים בן שחר, כלכלן בכיר ולא חליה פוליטיקאי מש"ס. הקצבאות החליפו את השיטה שהיתה נהוגה עד אז, שבה ניתנו להורים עובדים הטבות מס לפי מספר ילדיהם.

מבחינה כלכלית, קצבת ילדים אוניוורסלית היא הדרך הטובה ביותר לתת ביטוי לגודל המשפחה. קצבת ילדים איננה תמיכת סעד ואיננה מתנת חנינם, אלא ביטוי מזערי להתחשבות בהוצאות המשפחה על גידול ילדים.

בשום מדינה בעולם המערבי לא מוטל קנס על גידול ילדים. אין שום מדינה בעולם המערבי שבה לא ניתן ביטוי כלכלי לגודל המשפחה - בקצבאות או במיסוי. בהשוואה עם ארצות המערב, ההטבות שמקבלות משפחות בישראל על ילדיהן הן מהנמוכות ביותר.

אין שום מחקר שמוכיח כי מתן קצבאות ילדים או שלילתן משפיע על תכנון המשפחה או שיעורי הילודה. יתרה מזו, מאז הונהגו קצבאות הילדים ועד לקיצוצן, ירד בעקביות שיעור הילודה בישראל. מגמה זו מורגשת בכל המגזרים, גם באוכלוסייה הערבית. למי יש אינטרס להעלים מידע זה, הסותר לחלוטין את טענות הסרק כי קצבאות ילדים גורמות לעלייה בשיעורי הילודה? כל המומחים בתחום הדמוגרפיה אומרים כי אין איום דמוגרפי בתוך גבולות הקו הירוק. ודאי שקצבאות הילדים אינן מאיימות באופן כלשהו על קיומה של מדינת ישראל.

בעמדות של "הגורמים הבכירים" יש לא מעט גזענות. הקביעה כי קצב הילודה של ערביי ישראל מאיים על המשך קיומה של המדינה היא גזענות. הטענה כי קצבאות הילדים במתכונת שקדמה לקיצוץ גרועה מטרור היא גזענות. הסתה של קבוצת מיעוט אחת (חרדים) נגד קבוצת מיעוט שנייה (ערבים) היא גזענות. ההצהרה שאזרחי ישראל הערבים מתרבים בכוונה כדי לפגוע במדינה היא גזענות.

ההכרזה כי צמצום הילודה בקרב הערבים הוא יעד לאומי היא גזענות. גם הניסיון להסית את הציבור החילוני נגד הציבור החרדי והערבי הוא צורה של גזענות. הקביעה כי האחר והשונה (חרדים, ערבים) הוא פרזיט שחי ומתרבה על חשבוננו, היפים והנאורים, היא גזענות.

הריבוי הטבעי הגדול בעולם קיים ברצועת עזה, במצרים ובארצות ערביות נוספות, שם אין קצבאות ילדים. הריבוי הטבעי הקטן ביותר בקרב המוסלמים הוא בישראל ובמדינות מערביות אחרות, שבהן נהוגות קצבאות ילדים.

יש שיטות יעילות והומניות להשפיע על הילודה. ידוע בבירור כי ככל שהשכלת ההורים עולה, שיעורי הילודה יורדים. אבל ממשלת ישראל מזניחה את החינוך במגזר הבדווי. במקום להקטין קצבאות, ראוי להשקיע יותר בחינוך במגזרים מקופחים.

הד"ר קדמן הוא מנכ"ל המועצה הלאומית לשלום הילד
הארץ יום שלישי 1-2-2005

קצבאות ילדים מخصות الأبناء.

שיעור הילודה نسبة المواليد

תכנון המשפחה تنظيم الأسرة.

המרצע יצא משק זהירות النوايا، انكشفت الحقيقة، ظهرت حقيقة الأمر.

השד הדמוגרפי الجن الديموجرافي (ديموجرافيا هي علم توزيع السكان).

נתונים סטטיסטיים מעוותים بيانات إحصائية مزورة.

שינוי בהרגלי הילודה تغيير في عادات المواليد.

ים של שנאה והסתה بحر من الكراهية والتحريض.

אסור ללכת שולל אחר הניסיון השקוף يجب ألا ننخدع بالمحاولة المكشوفة

אין לו כל אחיזה במציאות لا أساس لها في الواقع.

ההורים עובדים למחייתם

פרומיל واحد بالألف.

הטבות מס إعفاءات ضريبية.

תמיכת סעד معونة اجتماعية.

איום דמוגרפי تهديد سكاني.

קצב הילודה معدل المواليد.

פרזיט طفيلي.

מה לצה"ל ולפינוי
מאת זאב סגל

הכנסת עתידה לדון בקרוב בהצעת חוק של ח"כ אפי איתם לתיקון פקודת המשטרה, ולפיה, המשטרה לבדה היא שתעסוק בפינוי היישובים בחבל עזה ובצפון השומרון. הצעת החוק מבהירה

בדברי ההסבר, כי כלפי אזרחי ישראל בתחומי הקו הירוק לא הופעל הצבא, אלא הופעלה המשטרה בלבד, גם במצבי חירום כאירועי אוקטובר 2000. ההצעה באה על רקע התוכנית לביצוע הפינוי על ידי המשטרה וצה"ל, ששמה "שבת אחים" - חרף העובדה, שהיא יכולה להביא לקרע פנימי גדול בעם.

גם אם תידחה הצעת החוק, שהממשלה בשלב זה מתנגדת לה, תישאר על כנה שאלת יסוד המתעוררת גם באין הוראה חד משמעית על ייחוד תפקיד הפינוי למשטרה. שאלה זו היא: מה לצה"ל ולפינוי יישובים. העובדה שצה"ל נתון למרות הממשלה, מכוח חוק יסוד: הצבא, אין פירושה שהיא מוסמכת להטיל עליו כל משימה שהיא. בפסיקת בג"ץ, שנימוקה פורסמו השבוע, אושרה סמכותה הכללית של הממשלה להעניק מקדמות למתפנים מרצון באמצעות מינהלת ההתנתקות.

מבחינה עקרונית, הדגיש נשיא בית המשפט העליון, אהרן ברק, סמכויות הממשלה הכלליות, מכוח חוק יסוד: הממשלה, כפופות לתפישות היסוד של הדמוקרטיה שלנו, ובהן עקרון הפרדת רשויות. מכוח עיקרון רחב נתונה הסמכות של שמירת הסדר הציבורי, ופינוי מתיישבים לצורך זה, בידי המשטרה, ולא בידי הצבא. כאשר מדובר בעניין המפלג את הציבור בצורה כה קשה מתחזק הטיעון שלא לערב בכך את צה"ל.

הדעה, ולפיה הממשלה מוסמכת להפעיל את הכוחות הנתונים למרותה - צה"ל ומשטרה - כראות עיניה, אינה מבוססת לפני כעשר שנים התלבט בג"ץ רבות, בהרכב מורחב, קודם שנמנע מלהתערב בהחלטת הממשלה לשלוח להאיטי קבוצת אנשי משטרה כדי לסייע למשטרה המקומית בתפקידי פיקוח והדרכה לשם החזרת המשטר הדמוקרטי שם על כנו. החלטת הממשלה אושרה רק משהודגש בפסק הדין, כי מדובר במשימת ייעוץ והדרכה, שאין עמה הפעלת סמכויות של שיטור, חקירה ומעצר.

נשיא בית המשפט העליון אז מאיר שמגר הבהיר, כי "סמכויותיה של הממשלה אינן בלתי מוגבלות". בהיקש מפסקי הדין מתבקש עיון נוסף לפני הטלת תפקיד מבצעי של פינוי על כתפי הצבא, מכוח החלטות הממשלה, גם באין איסור מפורש וחד-משמעי על כך. עיון כזה מתחייב גם מההוראה הקיימת בפקודת

המשטרה, המגדירה את סמכויותיה. אלה מתייחסות ל"קיום הסדר הציבורי וביטחון הנפש והרכוש".

משימות אלה יעמדו בבסיס משימת מימוש ההתנתקות, והמשטרה נראית כגוף החוקי הטבעי לבצעה. בצד זאת, עירוב הצבא באופן אקטיווי במשימת ההתנתקות אינה עולה בקנה אחד עם תפקידו שלו. חבל עזה וצפון השומרון מוחזקים אמנם על ידי מדינת ישראל באמצעות צה"ל ב"תפיסה לוחמתית", אך אין להסיק מכך, שעל צה"ל לבצע פינוי של יישובים אזרחיים.

הטלת ביצוע הפינוי על המשטרה לבדה תמנע את הצורך בביצועו על ידי גוף כזה"ל, שהשירות בו הוא חובה, דבר המביא לסרבנות לביצוע פקודה חוקית ולריב פנימי. המשטרה, מטבע ברייתה, מיומנת הרבה יותר מחיילים בביצוע משימות כפינוי, הרחוקות מטבען מכל מה שצה"ל נועד לו.

שאלת המחסור בכוח אדם משטרתי לביצוע הפינוי היא זניחה יחסית לתועלת שתצמח מהוצאת צה"ל מתמונת הפינוי. אפשרי גיוס שוטרים לתפקידים מיוחדים למשימה מוגדרת כדי להתגבר על המחסור בכוח אדם. מוטב שיח אחים וביורור עתה, לפני עירוב צה"ל בפינוי, מאשר לאפשר שימוש בצה"ל בעניין שאינו הולם את אופיו ומטרותיו.

(יום שישי י"א בשבט תשס"ה, 21.1.2005)הארץ.

שמרו על הערבים הישראלים

למרות שהאוכלוסייה הערבית מגדירה עצמה כפלסטינית, היא חלק בלתי נפרד מהמדינה. אם ישראל תזנח את הרעיון, היא תשלם מחיר כבד

יחיאל שבי פורסם : 07.10.09, 08:57

בפעם הראשונה מאז קום המדינה הודיעו נציגי סגל דיפלומטי זרים, שבכוונתם להשתתף בתהלוכת מחאה של ערביי ישראל לציון תשע שנים למהומות אוקטובר 2000. רק בעקבות פניות של נציגי המדינה לשגרירויות הזרות, פניית השר ברוורמן לנציגי ועדת המעקב וההד התקשורת, בוטל לבסוף המהלך.

השתתפות דיפלומטים זרים באירועים שמקיימים האזרחים הערבים בישראל, היא תפנית ביחס המדינות הזרות אליהם. בעשור האחרון אנו עדים לתופעה של התחזקות הזהות הפלסטינית והיבדלות מהזהות הישראלית בקרב אזרחי ישראל הערבים. הם נוקטים בצעדים מקבילים במטרה להפוך את ישראל למדינת כל אזרחיה, להכיר בזכויותיהם הלאומיות ולהשיב את העקורים לכפריהם. מימושם של צעדים אלה, עלול ליצור קנטונים פלסטיניים לאומיים בתוככי המדינה.

ועדי העקורים לדוגמה, משתתפים בקונגרסים בנושא הפליטים הנערכים בעידוד האו"ם ויוצרים קשרים עם ארגוני זכויות אדם אירופאים לצורך הפעלת שדולות לחץ על ישראל.

כך גם תובעת עמותת "זוכרות" מהמדינה להכיר בזהות הפלסטינית של הכפרים הנטושים בתוככי ישראל, ולהשיב אליהם את יושביהם

המקוריים. ודוגמה נוספת לכך אפשר למצוא בכנס שערכו ארגונים פלסטיניים בקופנהגן, שקראו להקים קרן למימון השיבה ולהפעיל לחץ על ארה"ב ועל האיחוד האירופי להתערב בנושא.

מחזיק תיק העקורים והפליטים באש"ף, עבד אל-רחמן, טען בעבר כי האזור בו שכנו רוב הכפרים הערביים ואינו מיושב בכמות קריטית של יהודים - הגליל והנגב - הוא כר מתאים לקליטת הפליטים.

נציגי ועדת המעקב, תנועת בל"ד, וגם התנועה האסלאמית הצפונית, שואפים לכך שבסופו של דבר, ערביי ישראל ישיגו אוטונומיה לאומית מלאה. התנועה האסלאמית לפלגיה השונים רואה באדמת ישראל חלק מאדמת פלסטין המקודשת, שמרגע שהפכה לחלק מאדמת האיסלאם, סופה שתשוב, במוקדם או במאוחר, לשליטה מוסלמית. הפלג הדרומי סבור כי יש לעשות זאת באמצעות השתתפות בבחירות, בנועם מילים ובהידברות, ובצורה הדרגתית, בעוד שלעומתו, הפלג הצפוני בראשות השייח ראאד סלאח סבור כי כל הכרה בקיומה של הישות הציונית ובריבונותה כמוה ככפירה בעיקר.

ב"מסמך החזון" שהפיצו ב-2006 הגורמים המרכזיים בחברה הערבית בישראל ובראשם ועדת המעקב ומועצת הרשויות המקומיות הערביות, מפורטים צעדים אופרטיביים להכרה בזכויות המיעוט הערבי ולהפיכתה של ישראל למדינת כל אזרחיה, תוך שמתקיים יחס שווה בין המרכיבים הפלסטיניים והמרכיבים היהודיים של אוכלוסייתה.

בעקבות בג"ץ קעדאן נפגעה יכולתה של המדינה להקצות קרקעות להקמת יישובים יהודיים בעזרת הסוכנות היהודית. כעת דורשים הם להמשיך במלאכה, ולהביא לביטול אופייה הציוני של המדינה, באמצעות ביטול ההכרה שלה במוסדות הציוניים (הסוכנות היהודית, קק"ל). במקביל, הם שואפים לכך שישראל תיסוג מכל

השטחים, תממש את זכות השיבה ותקים מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים. כך, סוגיית ערביי ישראל הופכת לאט לאט להיות חלק בלתי נפרד מהאסטרטגיה הכוללת לפתרון הסוגייה הפלסטינית.

הדרישה להכרה באזרחים הערבים כבמיעוט לאומי, כפי שדורשת תנועת בל"ד, תוביל לדרישות אירידנטיות מצדם ולדרישה לספח למדינה פלסטינית עתידית כל שטח שיוכר כערבי. בדרישה זו אין מבדילים בין יישוב או שכונה ערבית ובין אתר דתי או היסטורי. לבסוף ייתבע כל מקום בעל זהות פלסטינית ערבית.

בעוד הוויכוח הציבורי בישראל נסוב סביב החזרה לגבולות הקו הירוק, רוב מדינות העולם מכירות באופן רשמי בישראל של גבולות הצעת החלוקה מנובמבר 1947, שירושלים ורובו של הגליל אינם חלק מהם. לכן אגב השגרירויות הזרות ברובן אינן שוכנות בירושלים.

העולם גם מכיר בהחלטה 194 של האו"ם העוסקת בזכותם של הפליטים והעקורים לשוב למקומות יישובם בגליל, בנגב ובמשולש. ולכן, מימושה של זכות השיבה בשטחי ישראל הריבונית אינו אופציה תיאורטית בלבד. רוצה לומר שמימושה של זכות השיבה בעכו, חיפה, רחובות או מושב בן עמי הוא אפשרי בהחלט.

על ישראל להבהיר בצורה נחרצת שעניינים הקשורים לערביי ישראל הם עניין פנימי שאינו חלק מהסכסוך הישראלי-פלסטיני. למרות שהאוכלוסייה הערבית מגדירה עצמה כפלסטינית, היא חלק בלתי נפרד מאוכלוסיית המדינה, שיישוביה היו וישארו חלק אינטגרלי משטחי ישראל הריבונית, ולכן ישראל לא תסכים להתערבות זרה בענייניה. אם נסכים לה, אנו עלולים להתעורר למציאות שבה גבולותיה של המדינה מקוצצים וזכות השיבה ממומשת.